

PROJEKT & KULTUR

nr. 113 --- november 2012

issn. 0901-8824

GENVEJ TIL UDVIKLING

www.gtu.dk

Skovvej 24, 9510 Arden. Tlf.: 9856 2994. gtu_sekr@hotmail.com
Medlem af Den Internationale Emmaus-Bevægelse

Velkommen til Projekt & Kultur nr. 113!

Projekt & Kultur udgives af Genvej til Udvikling (GtU), tlf. - og fax-nr. 98 56 29 94
gtu_sekr@hotmail.com - www.gtu.dk
 Gironummer: reg.nr. 1551, kontonr. 0006300804.
 Fra udlandet sender man til IBAN-nr.
 DK6030000006300804.

Ansvarlig over for presseloven er formand Per Adelhart Christensen. Hvor intet andet angives, er teksten af Jørgen Olsen.

Indlæg til Projekt og Kultur nr. 114 skal aftales med koordinatoren på gtu_sekr@hotmail.com. Bladet skal udkomme i februar 2013.

Projekt & Kultur er på 16 sider hver gang og trykkes på Godsbanen i Århus i 140 eks. Redaktionen ønsker at fremme bladets formidling og opfordrer til eftertryk med kildeangivelse. Med navn signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis foreningens holdninger.

Dette nummer indeholder:

3: Mødedeltagelser og udstillinger

4 – 5: **Tessalit – i islamisternes land**

- af *Jacqueline Dupuis, fransk geograf og kender af tuaregernes kultur*
- oversat af Lise Bundgaard.

6: Mediemarkeringer

6: **Afro-art** – kulturformidling og konkret økonomisk støtte

- af *Frede Hansen.*

6 – 7: **Julekrybber i Burkina Faso**

- af *Aïda Soutongoma Ouédraogo, Terre*
- oversat af *Patricia Langvad Jensen.*

8: **Det 19. år - lidt nyt fra Fair Trade Butik Bazaren i Århus**

- af *Tirzah Højgård Jensen og Anna Marie Jørgensen*

9 - 11: **Lad os få det bedste ud af såsæden!**

- interview med *Alihou Ndiaye ved Benoît Naveau, Terre*
- oversat af *Naja Egede Kristensen.*

11 – 12: **Social økonomi og bæredygtigt landbrug: Frøkorn for et nyt samfund**

- af *Geneviève Godard, Terre*
- oversat af *Julien Murhula.*

12 – 13: **Lad os fejre mådeholdet!**

- *interview med Pierre Rabhi ved Anne-Sophie Reyners, Terre*
- oversat af *Julien Murhula.*

14: **Nokoué-søens vand**

- af *Stéphane Melchiorri, Emmaus International*
- oversat af *Lise Bundgaard*

15: **5. august 2012: 100-året for Abbé Pierres fødsel**

- *Emmaus Internationals officielle pressemeddelelse*
- oversat af *Kristian Katholm Olsen*

Billedet på forsiden er taget af Jørgen Olsen den 31. august 2012 på Bispensgade i Aalborg, da Genvej til Udvikling holdt en fælles udstilling med Afro-Art – www.afro-art.dk

Billedet på bagsiden er taget af Jørgen Olsen den 19. marts 2012 hos Emmaus-Samfundet i Bayonne i den franske del af Baskerlandet – i forbindelse med, at Jørgen deltog i Emmaus Internationals generalforsamling i nabobyen Anglet. "Il est parti – et il nous a laissé son bérêt" betyder: "Han er taget af sted, og han efterlod sin hue." – Abbé Pierre gik ofte med baskerhue.

Hermed en stor tak til alle, som har sendt kontingenter og bidrag siden sidst!

Vi er for tiden 172 medlemmer.

Hvis der er vedhæftet girokort, betyder det, at du ikke har betalt for i år.

Indkaldelse til medlemsmøde

Alle er velkomne lørdag den 19. januar kl. 13 til 18 hos Lise Lund og Ivan Jensen, Møllersmindevej 39, Rask Mølle nord for Vejle.

Mail på gtu_sekr@hotmail.com eller ring på 98 56 29 94 senest den 5. januar, hvis du vil være med!

Der ydes rejsedækning; men samkørsel anbefales, så vidt dette er mulig.

Der vil være kørelejlighed fra og til Fyn og Sjælland ved henvendelse til perch@nypost.dk eller telefon 44 48 02 38.

Vi skal drøfte foreningens fremtid, bl.a. om vi skal forsøge os med en ny større projektsatsning.

Mødedeltagelser og udstillinger

Oplysningsfremstød i Himmerland:

(fortsat fra Projekt & Kultur nr. 112)

Jørgen Olsen præsenterede vores blandede u-landhandel på en række kræmmermarkeder med følgende resultater, hvad angår varesalg:

18. august i forbindelse med byfest i Haverslev i Midthimmerland: 396 kr.

25. august på Frederik IX's Plads i Farsø: 12 kr.

8. – 12. august ved Skanderborg:

Vi var med på Skanderborg Festivalen

Genvej til Udvikling havde en oplysningsstand på Skanderborg Festivalen i samarbejde med Seniorer uden Grænser, som man kan læse nærmere om på www.seniorerudengraenser.dk GtU var repræsenteret af Vera Teglgaard.

23. august i Aalborg:

Jørgen Olsen deltog i bestyrelsesmøde i Afro-Art.

31. august i Aalborg:

GtU gennemførte et oplysnings- og salgsmøde i Bispensgade 10 (ved boghandler Arnold Busck) i samarbejde med Afro-Art. Der er billede fra arrangementet på forsiden af dette nummer. GtU solgte varer for 425 kr.

Læs om Afro-art på side 6 og på www.afro-art.dk

6. september i Hobro:

Projekt Frivillig

Koordinatoren for Genvej til Udvikling deltog i møde på Mariagerfjord Gymnasium i Hobro, arrangeret af Projekt Frivillig. Efterfølgende har koordinatoren oprettet en profil på www.projektfrivillig.dk - ikke mindst med henblik på at skaffe flere til at oversætte for GtU fra fransk til dansk og omvendt.

Lise Bundgaard, som har oversat artiklen på siderne 4 og 5, er en af de oversættere, der har henvendt sig ud fra profilen på nævnte site.

18. september 2012 i Århus:

Jens Elgaard Madsen deltog for GtU i medlemsmøde om fremtidens strategi i organisationen CISU = Civilsamfund i Udvikling

(tidligere Projektrådgivningen). Læs mere om CISU på www.cisu.dk

21. september i Århus:

Jens Elgaard Madsen og Jørgen Olsen deltog i Afrika-dag på Marselisborg Gymnasium.

Læs mere på http://www.marselisborg-gym.dk/typo3_src-4.0.1/index.php?id=514!

Varesalg: 506 kr.

22.-23. september i København:

Per Flemming Andersen deltog for GtU i weekendseminar om partnerskab og civilsamfundsstrategi, arrangeret af CISU. Du kan linke til Pers referat fra kurset fra www.gtu.dk/Nyheder.htm, hvor kurset er nævnt sammen med andre notitser om GtU's arbejde.

28. september i Arden:

Birgitte Juul Nielsen og Jørgen Olsen deltog for GtU i frivilligmesse i Arden Hallerne, arrangeret af Mariagerfjord Kommune. Varesalg: 191 kr.

4. oktober i København:

Isabelle Grignon deltog i møde med Nigers udenrigsminister, Mohamed Bazoum, sammen med repræsentanter for en række andre danske organisationer, som er involveret i Niger.

5. oktober i København:

Isabelle Grignon deltog i offentligt seminar med Nigers udenrigsminister, Mohamed Bazoum, på Dansk Institut for Internationale Studier.

19. - 21. oktober i Pamplona, Spanien:

Jørgen Olsen deltog i Emmaus Europas repræsentantskabsmøde i sin egenskab af medlem af Emmaus Internationals politiske udvalg. Udvalgsmedlemmerne deltager som observatører på disse møder.

27. – 28. oktober i København:

Birgitte Juul Nielsen og Jørgen Olsen deltog for GtU på landsmøde i FN-forbundet. Varesalg: 1.044 kr.

15. november i København:

Isabelle Grignon deltog i møde hos CISU: "Status og dialog i Projektpuljen".

Tessalit: I islamisternes land

- af Jacqueline Dupuis, fransk geograf og kender af tuaregisk kultur
- original version <http://www.tamoudre.org/touaregs/societe/p9664tessalit-au-pays-des-islamistes.html>
- oversat af Lise Bundgaard
- fodnoter af Jørgen Olsen.

**Velkommen til
Ret jer efter islamisk lov
Indførsel af cigaretter forbudt
Kvinder skal ledsages af en retmæssig mand**

Skilt ved indkørslerne til Tessalit
(foto: Ahmed ag Zouemar)

Skiltet ovenover tæt på
(foto: Ahmed ag Zouemar)

Velkommen i klubben! Klubben for alt det vanvid, alle de overgreb som intet har at gøre med islam, en i høj grad tolerant religion, integreret i et samfund som vil være retfærdigt og ærligt ...

Det er hundredvis af år siden.

Skiltene ved indkørslen til landsbyen Tessalit er skrevet på arabisk og fransk. Dobbelt paradoks: Det arabiske sprog er besættelsesmagts sprog, den der kommer udefra, fra Algeriet, fra Mauretanien, fra Pakistan eller fra et andet sted, den der i nogle måneder har tilladt sig at tage den lokale befolkning til gidsel, og som i en fjern afkrog af savannen vil lede efter 9-årige børn for at lære dem at håndtere våben. Heldige børn som vil blive bedre til at bruge en riffel end en kuglepen; for skolebøgerne er alligevel brændt.

Skiltene er oversat til fransk. Embedssprog siden afkoloniseringen, ingen detalje forsømmes for at være i fred med bureaukraterne. Heldige mand, for hvem man sikkert letter alle skridt for at være en god borger, i fred med sig selv og med Gud, kun en lille detalje som hurtigt bliver glemt, fordi alle folkeregister-papirerne blev brændt af islamister for nogle måneder siden. Ikke flere fødselsattester, vielsesattester eller dødsattester, mennesket er slettet og har ikke længere nogen personlig identitet. Intet, nul.

Kun turbanen for at beholde sin sjæl, værdighed, Acheq¹.

Ikke et ord på tamashek på skiltene. Sproget som her tales af 95 pct. af befolkningen, eksisterer ikke længere. Man kunne indvende, at tamashek kun er et talt sprog, eller skrevet i sandet og fejlet bort af vinden.²

Man har hverken kunnet brænde sandet eller vinden. Man har ikke kunnet brænde hjertet, enhvers hjerte skrevet med sandets og vindens tårer, hjertet som flænses i det uendelige, fordi det ikke længere kan synge om natten i månens susen. Man kan ikke engang længere kærtegne det slibende sand. Man kan ikke engang længere lytte til Imzads³ dæmpede strenge, hestens manke, ødelagt, forsvundet.

¹ Tuaregisk ord for værdighed, som er vigtigt i den tuaregiske kultur.

² At tamashek (en af dialekterne i tuaregisk) kun er et talt sprog, er forkert i mere end en forstand. For det første har tuaregerne et traditionelt skriftsprog, kaldet tifinar, dog kun bestående af konsonanter. For det andet har Genvej til Udviklings æresmedlem, lektor Karl-G. Prasse, udarbejdet en latinsk bogstavering af tuaregisk, hvilket vil være læserne af Projekt & Kultur bekendt fra en lang række artikler gennem årene.

Kun tamashek, hans sprog, hans forfædres sprog, til at udveksle med den anden, simpelt hen for at leve, hver dag.

Skiltene byder høfligt velkommen på fransk. Jeg er henrykt over det som franskmænd. Jeg pakker min rygsæk, og jeg ankommer for at se mine gamle venner, min tuaregiske familie, i morgen med det første fly. Jeg tager også medicin med til to år, hvis Aqmi⁴ aldrig får mere på lager efter nogle måneder. Det er bedst at tage højde for det, i tilfælde at de tager mig som gidsel.⁵

Heldige turister som man tager sig af, ris, pasta i sauce på alle etager, og hjerne at formatere. Måske kan jeg takket være Stockholm-syndromet⁶ undervise, når jeg kommer hjem til Frankrig, undervise i tolerance, hvis jeg kommer hjem. Kun tolerance, for at tro at mennesket stadig eksisterer lidt. Ingen grove væsener, kun mennesket.

Skiltene taler om kvinder. Eller i det mindste, hvad der er tilbage af dem. Heldige skjulte og knækkede kvinder, i husene og i teltene, godt indeklemte under deres slør. Da jeg var i Tessalit, for flere århundreder siden, besøgte jeg haver, lokale håndværkere, butikker. Jeg blev varmt modtaget af glade og dynamiske kvinder, med hovederne fulde af projekter. De fulgte mig rundt i hele landsbyen, stolte af at vise mig, hvad de havde udrettet.

I dag overvåger islamisterne deres gøren og laden, de kan ikke gå ud uden deres mand, alle glade fester mellem venner er forbudt, og der er ikke længere arbejde til dem. Islamisterne vier dem for at respektere loven. Men hvilken lov?

Undertrykkelse foretaget af arrogante fremmede gennemsyrede af dem selv? Sorte slørs fængsel, betonmure udrustede med manglende forståelse og manipulation. Kun mødre, hustruer, kvinder, frie tuaregiske kvinder, symbolet på denne frihed som ikke eksisterer andre steder i Sahel, frie tuareger slået ud af et simpelt spark. Brændte håb, udvisket identitet.

Kun kvinden, kun manden, kun børnene. Menneskeheden.

³ Imzad er tuaregisk for hår, violinstreng (af hestehår), violin; imzad er altså en tuaregisk violin, som er det mest symbolske instrument i tuaregernes kultur.

⁴ Al Qâ'ida i Islamisk Maghreb (Maghreb = Marokko, Algeriet, Tunesien).

⁵ Jacqueline Dupuis har ingen planer om at rejse til Tessalit i den aktuelle situation.

⁶ <http://da.wikipedia.org/wiki/Stockholmsyndrom>

Mediemarkeringer

Mangel på mad - og på fokus - under denne overskrift fik medlem af Genvej til Udvikling, sociolog og udviklingskonsulent Mikael Bjerrum, offentliggjort et blogindlæg på www.u-landsnyt.dk pr. 15. august; klik ind her: <http://www.u-landsnyt.dk/blog/124/mangel-p-mad-og-p-fokus>

De mødtes i Adrar – under denne overskrift fik GtU's koordinator, Jørgen Olsen, offentliggjort et blogindlæg på www.u-landsnyt.dk pr. 21. august; klik ind her: www.u-landsnyt.dk/blog/51/de-m-dtes-i-adrar

Grænser for idyllen – under denne overskrift fik GtU's koordinator, Jørgen Olsen, offentliggjort et blogindlæg på www.u-landsnyt.dk pr. 1. oktober; klik ind her: www.u-landsnyt.dk/blog/51/gr-nser-idyllen

Stemmen fra Syd – under denne overskrift fik Henrik Nielsen, ansat på NGO Forum, offentliggjort et blogindlæg www.u-landsnyt.dk pr. 8. november. GtU's koordinator, Jørgen Olsen, har indsendt en kommentar; klik ind her: www.u-landsnyt.dk/blog/337/stemmen-fra-syd

Afro-art - kulturformidling og konkret, økonomisk støtte

- af Frede Hansen

Foreningen Afro-art formidler moderne afrikansk kunst.

Inden for det sidste halve år har der været udstillinger på UCN Sundhed (*bl.a. jordemoderuddannelsen i Aalborg*), Hjallerup Kulturhus, Kulturstationen i Skørping og erhvervsakademiet Dania i Viborg. I forbindelse med udstillingerne har foreningens tidligere formand, Frede Hansen, et par gange været foredragsholder og fortalt om afrikansk kunst og design.

I februar havde Afro-art besøg af to kunstnere fra Kenya, som medbragte børnetegninger, der blev udstillet på Kunsten (*tidligere Nordjyllands Kunstmuseum*) i Aalborg sammen med danske børnetegninger. De to kunstnere underviste danske børn på fritidshjem og skoler, og de besøgte danske kunstnere.

I 2012 har Afro-art.dk sendt 37.000 kr. til Afrika som betaling for solgt kunst. Man kan sige, at det er en dråbe i havet – men det er det jo også, når man giver 100 kr. til Folkekirkens Nødhjælp eller en anden NGO, som hjælper Afrika.

En ting er sikkert: Der er ingen fordyrende mellemlid, når Afro-art sender penge til en kunstner i Afrika.

Kunst er med til at give identitet. Kreativ tænkning er en forudsætning for innovation. Kunst har således værdi – også i et u-land.

Kunst skaber globale forbindelser, bl.a. forbindelser mellem danskere og afrikanere.

Afrikanske kunstudstillinger i Danmark giver forståelse for det moderne Afrika – og nedbryder stereotype forestillinger om, at afrikansk kunst kun er masker og trommedans.

Medlemskab af Afro-art koster 100 kr., som indbetales på reg. 8401, kontonummer 1 147 505.

Foreningen kan kontaktes på mail@afro-art.dk, og man kan læse mere og ikke mindst se en masse billeder på www.afro-art.dk.

Et par billeder kan ses på indeværende blads forside.

Måske har du et sted, hvor du gerne vil have en afrikansk kunstudstilling sat op?

Julekrybber i Burkina Faso

- fra kvartalsblad nr. 135 fra Terre-gruppen, Belgien, efterår-vinter 2011
- af Aïda Soutongoma Ouédraogo, ansvarlig for koordineringen af Autre Terre's regionale mission i Ouagadougou (Burkina Faso)
- oversat af Patricia Langvad Jensen.

Burkinerne udtrykker deres åndelige rigdom og originalitet gennem diverse kunstarter, som medrivende musik, farverige malerier, skulpturer rige på følelser, eller bevidstgørende teater. På ture gennem byer og landsbyer oplyser små bygninger vejene: julekrybberne. Julen er også en god mulighed for at børnene kan udtrykke deres kreativitet.

Fra besøget i Ouagadougou, som Laura og Kristian Katholm Olsen, Birgitte Juul Nielsen og Jørgen Olsen aflagde jul og nytår 2010-2011, ses en julekrybbe
(foto: Jørgen Olsen)

Julen kommer snart. Børnene forbereder opførelsen af huse til Jesus-barnet foran familiens hus. Den første opgave er at finde det vigtigste materiale, ler. Tomme sardindåser bruges som forme i fremstillingen af mursten, en papkasse bruges til taget, og til sidst beder de forældrene om kalk og maling.

I begyndelsen af december begynder fremstillingen af mursten. Når man har rejst det nødvendige antal kan konstruktionen begynde torsdage og lørdage om eftermiddagen (børnene går ikke i skole på de tidspunkter) indtil juleferien.

I ferien sætter vores murere for alvor gang i arbejdet. Hele familien deltager. Drengene og piger går i gang med arbejdet på julekrybben, der skal være klar til at give det lille Jesusbarn husly på natten den 24. december.

Nogle af de mest fantasifulde fremstiller krybber i etager, andre anbringer små statuer af æsler og får, halm og en lille kurv, alt dette for at det skal minde om de forhold, hvorunder Jesus blev født, ud fra hvad de har fået at vide.

Skikken med krybberne er oprindelig fra den kristne tro, men i dag finder man lige så vel familier fra andre religioner praktisere skikken, selv animister.

Således er det gået til, at børn fra muslimske familier også deltager i fremstillingen af den traditionelle krybbe, med værker i stil med "Notre Dame de Paris" og konstruktioner, der minder om moskeer.

Om natten mellem den 24. og 25. december, når arbejdet er slut, lægger forældre og deres venner anonymt penge i krybben, som en hyldest til Jesus. Denne sum vender tilbage til børnene, som har bygget krybben.

Nogle år er byens borgmester kommet på besøg for at se krybberne og har givet opmuntrings-gaver til dem han vurderede var de smukkeste. Børnene konkurrerer altså på kreativitet for at lave den smukkeste krybbe i kvarteret.

I dag har præfabrikerede krybber fra asiatiske lande invaderet markedet, og har gradvist taget noget af pladsen for de krybber børnene byggede. Det viser sig, at det er mindre dyrt for forældrene at investere i kunstige krybber end at lade børnene fabrikere deres egne. Derudover er de industrielle krybber genanvendelige, hvorimod dem vores venner laver, skal laves igen og igen.

Heldigvis lader flere familier stadigvæk deres børn slippe deres geniale skaberevner fri, og tilbyder således krybber for enhver smag.

Det 19. år - lidt nyt fra Fair Trade Butik Bazaren i Århus

- af Tirzah Højgård Jensen og Anna Marie Jørgensen

Her fra Fair Trade Butik Bazaren, Guldsmedgade 8a, Århus C, er vi glade for igen i år at få mulighed for at sende en julehilsen med opfordring til at købe jeres julegaver, pakkekalendere, god chokolade, vin osv. i en fair trade butik. Her er lidt inspiration, bl.a. fra vores nyhedsbrev til vore kunder. Men der er mange andre sjove, unikke, smukke, fine forskellige muligheder, både dyrt og billigt.

Meget populære lune sokker af Alpaca-uld

Diverse farver og størrelser. 75 kr. Alpacaens hule hårstrå giver ulden en eminent isoleringsevne, samtidig med at den er lettere end fåreuld. Sokkerne er derfor af tynd men lækker kvalitet. Det er det danske familiefirma Fyrfår, der importerer sokkerne fra Peru, hvor de fremstilles på fabrikken Alpaca Danés y Confessiones. Med en løn, der er 40 pct. højere end mindstelønnen, er arbejdernes forhold på fabrikken betydeligt bedre end normalt i Peru.

(foto: Poul Roed Kristensen)

Stilfulde opbevaringsbokse med låg

Boksene er fremstillet af kaisagræs, der vokser langs flodbredderne i Bangladesh, hvor det efter monsuntiden høstes og bearbejdes af kurvemagere fra Dhaka Handicrafts. Organisationen, der har eksisteret siden 1976, hjælper fattige håndværkerfamilier fra landet med at blive selvforsynende og sikrer eksistensgrundlag for cirka 16.000 mennesker.

Lille: 19 x 27 x 16 cm 59kr.

Mellem: 26 x 35 x 25 cm 79kr.

Stor: 31 x 40 x 30 cm 98kr.

(foto: Poul Roed Kristensen)

En af de sjove ting kunne være en cykel fra Burkina Faso, lavet af **genbrugsståltråd** og gummi. Som bekendt laver folk i Afrika oftest selv legetøj til børnene af de materialer der er. Det er nu blevet en eksportartikel, der giver brød på bordet til mange hjem. Importeret af Morten Kuni. 119 kr.

(foto: Poul Roed Kristensen)

Et julegaveforslag til nogle kunne f.eks. være en af vore populære **håndvævede hængekøjer** fra El Salvador, der fås med og uden barrer og i et væld af farver. Når vinteren engang er ovre bliver det jo sommer igen. Men en hængekøje kan også skabe rustik hygge indendørs om vinteren. Producenten Exporsal tager godt hånd om håndværkerne, der bl.a. tilbydes kurser, lån til lav rente og får del i firmaets overskud.

Priser fra 475 kr.

(foto: Fair Trading)

Som noget nyt tilbyder Bazaren nu forsendelse af vore varer. Ring og hør nærmere om fragtpriser på tlf. 86 18 51 11, eller send en e-mail til bazaren@fairbutik.dk

Vores hjemmeside: www.fairtradebazaren.dk

Andre fair trade butikker kan nemt findes via hjemmesiden www.fairtrade.dk

Genvej til Udviklings mangeårige samarbejdsorganisation, belgiske Terre / Autre Terre, har udgivet sit kvartalsblad nr. 138 i efteråret 2012 med temaet

Agroøkologi og social økonomi Lad os fremelske et nyt samfund!

På de følgende sider bringer vi tre af artiklerne fra dette blad, som franskskyndige kan læse i sin helhed på <http://www.autreterre.org/fr/news/107-journal-terre-n138.aspx>

Lad os få det bedste ud af såsæden!

- fra kvartalsblad nr. 138 fra Terre-gruppen, Belgien, efterår 2012
- interview ved Benoît Naveau, Afrika-koordinator hos Autre Terre
- oversat af Naja Egede Kristensen.

For mere selvstændighed til landmændene!

Interview med Alihou Ndiaye, koordinator for Den Senegalesiske Forening til Forbedring af Såsæden i Landbruget.

I Senegal er det dyrt at være landmand: køb af gødning, pesticider, frø og forbrug af vand ... Det er svært at tjene penge på salget af sine grøntsager med alle disse udgifter. Dette erhverv, som stadig ofte bliver udført med brug af kemiske produkter, er derudover farligt for helbredet og miljøet.

Den Senegalesiske Forening til Forbedring af Såsæden i Landbruget (= l'Association Sénégalaise pour la Promotion de la Sémence Paysanne = ASPSP) spiller her en vigtig rolle: nemlig at støtte landmændene i udviklingen af et biologisk landbrug, der er baseret på selvforsyning af fødevarer, frøproduktion, kompost, brug af en billig brønd ... og især videreførelse og bevarelse af kundskaber, hvad enten de er innovative og/eller nedarvede.

Kan De kort beskrive ASPSP's historie og struktur?

I slutningen af 80'erne blev en gruppe af producenter kontaktet af sine kunder vedrørende oprindelsen af frøene; men det var først i

begyndelsen af det nye årtusinde, at beslutningen om at nedsætte en selvstændig gruppe af traditionelle frøproducenter blev taget takket være de uddannelser, der blev gennemført af foreningen Kokopelli med støtte fra NGO'en ENDA PRONAT.

I 2003 samledes gruppen og dannede Den Senegalesiske Forening til Forbedring af Såsæden i Landbruget (ASPSP). ASPSP's primære mål er at bidrage til at styrke landmændene ved at bevare de lokale traditionelle sorter og dermed opnå fødevarerensuverenitet.

For at opnå dette overordnede mål er tre vigtige aktivitetsområder blevet udviklet, nemlig at uddanne befolkningen i produktionsteknikker, bevarelse af viden og traditionelle teknikker såvel som bevarelse af lokale frø og endelig at informere og uddanne befolkningen og myndighederne om landbruget.

Hvordan har I struktureret jer?

ASPSP er en paraplyorganisation bestående af femten lokale foreninger fra hele Senegal. Hver forening har sit eget foreningsliv og sine egne instanser, generalforsamling og bestyrelse. ASPSP tager sig af deres uddannelse og giver dem mulighed for at udveksle mellem hinanden, at planlægge sammen og at have fælles mål.

(fortsættes side 10)

Der hældes vand i en pumpe for at sætte den i gang, så vandet fra en brønd kan overrisle nogle marker
(foto: ASPSP)

Lad os få det bedste ud af såsæden!

(fortsat fra side 9)

Hvilke hovedaktiviteter har I?

Vores hovedaktivitet er dannelse af ”oaser”. Målet er at danne øer af biodiversitet og familiebrug med grøntsagsproduktion, hvor landmændene nyder godt af vores støtte til oprettelse af områder til grøntsager. Hver indhegning er sammensat af levende hegn, og brøndene er finansieret ved hjælp af rentefrie lån (200.000 FCFA der tilbagebetales over to år).

Området genbeplantes fuldstændigt af den familie, der er ansvarlig for det. Støtten sker også gennem uddannelse og rådgivning. I dag har flere end 220 ”oaser” set dagens lys og dette blot i et af de femten områder, som vi arbejder i!

En anden vigtig aktivitet er støtten til foreningens medlemmer i formidlingen og produktionen af kvalitetsfrø. Den primære fremgangsmåde er udveksling. En landmand modtager 100 g frø, og efter høsten giver han den samme mængde til organisationen.

Uddannelser i agroøkologi bliver ligeledes arrangeret. Støttemodtagerne kan møde op hver lørdag i hver medlemsforening og modtage undervisning. Det er gratis på den betingelse, at mindst ti personer møder op. ASPSP tager sig af at uddanne teknikere i medlemsforeningerne.

Kan jeres aktiviteter nemt kopieres af andre?

Alle de elementer, der indgår i at skabe en oase, kan findes i sit naturlige miljø. Hækken er lavet af salane, en slags vortemælk, der er nemt tilgængelig i Senegal. Hækken forstærkes i bunden af døde akacier og af levende hæk fra akacie melifera.

Inden for hækken har man flere områder: kompost, planteskole med træer og grøntsager, dyrkningsområde, vandsted (med eller uden bassiner) og en hytte.

Beviset på, at modellen er nem at kopiere, er, at flere end 220 oaser er blevet skabt i Mbour-området, og at 150 andre oaser har set dagens lys i det selvsamme område på initiativ af deres ejer ved at kopiere ASPSP's model.

Hvorfor valgte I at kalde det oase, når det drejer sig om grøntsager?

Termen oase bruges i overført betydning. Faktisk befinder vi os hverken i Sahara eller i nogen anden af de mange ørkener på denne klode. Området ud til Atlanterhavet fra Dakar til Saint-Louis, også kaldet "Niayes", er et fremragende grøntsagsområde. Det var oversået med lunde, hvor der blev dyrket frugt og grøntsager, som blev forbrugt af de store byer. Disse lunde var fredelige områder, hvor der var en særlig frisk luft. Menneskene, der havde plantet disse lunde, boede der i harmoni med naturen. Det var områder, der var lukket med levende hegn, havde vandsteder og somme tider dyr (fjerkræ og små drøvtyggere), som gav gødning. Vegetationen var så tæt, at unge mænd i 1970'erne var bange for at gå de fire kilometer, der forbinder Ndiémane med vejen, på grund af buskene og dyrelivet der.

I dag minder området mere om en ørken end noget andet. Hundredvis af hektarer er blevet ryddet. Det

er i disse forladte områder, at vi vil genoprette naturen takket være installationen af de billige grøntsagsområder. Disse grønne områder midt i dette forladte miljø er naturligvis blevet kaldt for oaser.

Gør produktionen af landbrugsfrø det muligt for producenten at klare sig mod de store frøvirksomheder?

I 2012 i regntiden, hvor kornet dyrkes, vil staten frigive 34 milliarder FCFA (52 mio. euros) til landdistrikterne for at sikre deres levering af såsæd, gødning og pesticider.

Nord for Senegalfloden, i Guède, kostede tomatfrø i år 1.250.000 FCFA (1.905 euros). Disse midler betaler nogle landmænd, mens andre landmænd er i stand til at producere sine egne frø.

Landmanden, der ejer sine egne frø, som han selv har produceret, holder nøglen til sin egen selvstændighed i sin hånd.

Social økonomi og bæredygtigt landbrug: Frøkorn for et nyt samfund

- fra kvartalsblad nr. 138 fra Terre-gruppen, Belgien, efterår 2012
- ledende artikel af Geneviève Godard, medlem af redaktionen af Terre's kvartalsblad
- oversat af Julien Kalimira Mzee Murhula.

Den franske avis « Le Monde » har for nylig offentliggjort en opdagelse af et gen, der er i stand til at give smag til industrielt fremstillede tomater ... På det rigtige tidspunkt! Tiden er kommet at gengive en lille smag til disse usmagelige tomater.

Behøver vi at manipulere vores grøntsager genetisk for at genfinde deres tidligere lugt? Bestemt ikke! Men spørgsmålet er langt fra anekdotisk på et tidspunkt hvor EU bekræfter forbuddet mod markedsføring af de gamle traditionelle frø, hvis de ikke er opført i et katalog.

At spise ordentligt til en rimelig pris, uden at sætte helbredet på spil, at nedbryde jorden eller skabe hungersnød i udviklingslande – her er nogle af de store udfordringer i de kommende årtier, både for den sydlige del og den nordlige del af planeten.

Der er nogle som har en fornemmelse af, at filmene, bøgerne og konferencerne har bredt sig for at vise og afsløre de skadelige virkninger af ekstensivt landbrug, og farligheden skabt af fødevareproduktionen der er afhængige af kemikalier.

Selve vores fødevareforsyning er i fare og truet af sin store afhængighed af olie.

Men vi må ikke kun snakke om dens skadelige virkninger. Forandringerne er mulige, eftersom alternativerne findes.

En omstilling, omend mindre, er i gang og viser en vej hen mod et landbrug der respekterer jorden og menneskene, både producenter og forbrugere, til en økonomi til gavn for mennesker, til en økonomi i retning af større deltagelse af borgerne i deres byer, kvarterer og lokalsamfund.

Når man sammenlægger disse principper, kan man opsummere hvad vi mener med begrebet økologisk landbrug / agroøkologi / bæredygtigt landbrug.

Her er tale om et tema, som vi i organisationen Terre har valgt skal spille en stor rolle i vores samarbejde med organisationer i Syd.

(fortsættes side 12)

Social økonomi og bæredygtigt landbrug

(fortsat fra side 11)

Det handler ikke kun om at foreslå alternative former for landbrugsproduktion - det er også en folkelig proces for gentilegnelsen af deres levebrød ... en tilgang, der hænger sammen med den vision, som organisationen Terre har valgt at arbejde ud fra. « Deltagelse i etableringen af en demokratisk og forenet verden, hvor alle mennesker har ret til at leve i værdighed, hvor alle mennesker har ret til at

opnå gensidig respekt foruden respekt for de kommende generationer ».

Kan økologisk landbrug og social økonomi være plantebrø til et nyt samfund? Det er dette spørgsmål, som vi forholder os til i indeværende blad.

På de følgende sider lytter vi til Pierre Rabhi, som er en fransk landmand og filosof af algerisk oprindelse. Pierre Rabhi er anerkendt som en international ekspert i fødevarerikkerhed.

Lad os fejre mådeholdet!

- fra kvartalsblad nr. 138 fra Terre-gruppen, Belgien, efterår 2012
- interview ved Anne-Sophie Reyniers, redaktionssekretær hos Terre
- oversat af Julien Kalimira Mzee Murhula
- fodnoter af Jørgen Olsen.

Agroøkologi og social økonomi: Et nyt samfund skal fremmes

Interview med Pierre Rabhi

Hvordan kan man i dag sammentænke økologisk landbrug og social økonomi for at nå frem til en ny organisationsstype?

På nuværende tidspunkt beror ernæringsproblestillingen på en modsætning, på en generel flertydighed i landbrugssamfund. Denne flertydighed har ført til landbrugsindustrialiseringen. Fra et velfungerende system hvor alle nærværende komponenter supplerede hinanden (*bondegård, dyr, planter osv.*), gik vi til en æra af kemi.

Vi ved godt, at nitrater og andre giftige produkter har været massivt brugt gennem de to verdenskrige. Ved afslutningen af disse to verdenskrige, var der ingen mening i at holde op med produktionen af disse giftige stoffer, derfor blev de introduceret i landbruget. Meningen var også at bruge alle de andre giftige produkter man havde på lager.

Fra et overskueligt system, hvor bestanddelene supplerede hinanden, overgik vi til specialisering: Landmanden er blevet en jordens industrimand, en « landbruger » i samme forstand som en minedriftsleder, der bruger jorden som han nu bedst kan.

Den måde at fungere på skader alle livets strukturer: jord, vand, luft. Som konsekvens bliver menneskers liv også skadet.

Ethvert stof der kommer igennem planterne går ind i vores krop. Vores mad er syg, fordi den er fyldt med kemikalier. Vores mad er kunstig og sundhedsskadelig. De to faktorer bringer vores fysiologiske system ud af balance og forårsager sygdom.

Hvordan kan økologisk landbrug påvirke en samfundsforandring?

Jeg startede med at arbejde som landmand i Ardèche vest for Rhône-floden i Sydfrankrig. Jeg er ikke oprindelig landmand, men i 1960'erne besluttede jeg at arbejde med jorden sammen med min familie.

I første omgang lærte jeg landbrug på en industrialiseret gård. Jeg fandt det meget voldsomt. Jeg havde ikke lyst til at dyrke jorden på den måde, det var helt absurd og ødelæggende.

Jeg har læst en bog der hedder : "Jordens Frugtbarhed" af Ehrenfried Pfeiffer (*tilhænger af Rudolf Steiner*). Den fik mig til at beslutte mig til at beskæftige mig med økologisk landbrug. Jeg har vendt mig til de alternative tilgange.

I 1981 rejste jeg til Burkina Faso hvor jeg fandt, at vi ikke kunne gennemføre økologisk landbrug i et miljø, hvor tørken har ødelagt alt. Jeg havde en fornemmelse af, at jeg først og fremmest skulle genoprette det naturlige miljø. Det vil sige at arbejde på tekniske indretninger, som kan bevirke, at vandet kan trænge ind i jord samt genplantning af skov, forarbejdning af frøene osv. Alt hvad der kunne lede i retning af økologisk landbrug.

I dag er problemet at give selvstændighed til regionerne.¹ At gribe ind på denne måde er en modstandshandling, en politisk handling, der hjælper at undgå alle disse overførsler mellem syd og nord (*som medfører forurening, udstødelse osv.*), som skaber afhængighed af hjælp udefra. Vi skal selv skabe midlerne til vores overlevelse.

Vores system og vores samfundsopbygning, der har været fremherskende indtil i dag er ved at dø. Den holder ikke længere. Vi er ikke i gang med at fantasere, det er indlysende. Bankerne har de kæmpe store gældsbyrder, folk har mistet deres arbejde, økonomierne af mange lande er i kollaps mv.

Enten laver vi redningsplaner for systemet for at bibeholde det, indtil der ikke vil være så meget fattigdom. På den måde vil der ske forandringer ved voldelige optøjer og drama. Eller også viser vi, at vi er klogere, forestiller os en anden måde, hvorpå vi kan løse problemerne.

For et par år siden foreslog jeg at grundlægge oaser overalt.² Princippet er at skabe nogle levende og selvstyrende områder for at nedsætte vores pengeafhængighed.

Disse områder vil genskabe nogle forbindelser såsom solidaritet og sociale netværk. For eksempel har min datter Sophie stiftet « Le Hameau des Buis »³, en økolandsby med en skole. Det er en foregribelse af forandringen!

¹ Det er umuligt at læse ud fra sammenhængen, om Rabhi med "regioner" mener regioner i Syd, regioner i Nord eller begge dele.

² Hvad Rabhi mener med oaser, kan franskskyndige læse mere om på www.oasisentouslieux.org

³ "Buksbom-landsbyen."

Læs mere på www.la-ferme-des-enfants.com

Hvad kan vi gøre for at deltage i denne forandring?

Vi befinder os i en overgangsperiode hvor vores samfund, som det fungerer, ikke kan tage ansvar. Hvis vi arbejder som en gruppe, vi kan alle samme klare det.

Min bog « Hen mod et lykkeligt mådehold »⁴ siger noget om det: Vi skal slippe af med alle unødvendige ting som koster os penge, arbejdskraft og sved. Vi skal først og fremmest opfylde de grundlæggende behov som er mad, husly, tøj, sundhedspleje ... Vi må vende tilbage til det væsentlige for at nyde livets skønheder.

Skal vi forvente, at politikerne tager nogle beslutninger for at gøre noget?

Civilsamfundet er et laboratorium, hvor mange mennesker søger, prøver og afprøver nogle gode løsninger. Disse mennesker har ingen tillid til lønninger, som de hele tiden kan miste og søger derfor efter ny måder at leve på. Det er ikke længere muligt at regne med, at vi skal købe alt. Vi har mellem 30 til 40 pct. overflødig og ubetydelig ejendom. Vi er i "altid mere" der kun fører til frustration. Vi giver magt til overflod, mens vi burde give mere magt til mådehold som bør fejres.

Vi kritiserer de multinationale selskaber ; men vi er ikke holdt op med at støtte dem. De fleste mennesker lever i en frygtelig angst og stress (*Dette kan tjekkes ved forbruget af angstdæmpende midler i de vestlige lande*).

Jeg har i Syd mødt mange mennesker der ofte mangler de basale behov men som alligevel er glade. Er det ikke underligt ? Vi mennesker har virkelig brug for at nyde liv og tid uden at gøre noget.

Vi befinder os i en slags patologisk tilstand : hvor enhver der ikke arbejder nødvendigvis betragtes som en doven.

Vi er på Jorden for at være lykkelige. Fra mit hus, ser jeg 17 klokketårne. Jeg kan lytte til fuglene, se solnedgangen, skov, min have, så at sige kort, jeg er en milliardær!

⁴ Vers la sobriété heureuse. Hos Terre står tillige: "Actes Sud, 2010. Actes Sud (= Handler i Syd ordret oversat) er et fransk forlag.

Nokoué-søens vand

- af Stéphane Melchiorri, ansat som politikmedarbejder på Emmaus Internationals sekretariat – Stéphane besvarer en mail fra GtU's koordinator
- oversat af Lise Bundgaard
- fodnote af Jørgen Olsen.

Nokoué-søens vand er inden for rammerne af projektet som udgangspunkt gratis. Men befolkningen, som siden 2007 har organiseret sig sammen med foreningslivet omkring søen og kommunekontoret - og takket være Emmaus-bevægelsens støtte (*lokale og internationale eksperter stillet til rådighed, finansiering af samarbejds møder, social støtte, Emmaus Pahou's ståen til rådighed...*) - har fastsat en pris på vand- og sanitetsservice under hensyntagen til befolkningens formåen.

Fra Nokoué-søen i Benin.
Ca. 70.000 mennesker bor
langs søbredden eller i
pælelandsbyer ude i søen
(foto: Emmaus International)

Prisen på vand- og sanitetsservicen, som er blevet fastsat af befolkningen, gør det muligt at indbetale penge på en konto til fornyelse af infrastruktur, gør det muligt at aflønne de personer, der åbner og rengør toiletterne (*selv om adgangen til toiletterne er gratis*), gør det muligt at aflønne vandmestrene, gør det muligt at betale afgifter til det kommunale vandværk.
...

Det er brugerforeningen, hvor mere end 7.000 familier er medlemmer, som har mulighed for at ændre eller bevare prisen på denne service, der giver adgang til vand- og sanitetsinfrastrukturen.

Hvert år præsenterer brugernes generalforsamling regnskaberne og aktiviteterne og foreslår en driftskonto. Emmaus og foreningen Sonagnon, som er medlemmer af Foreningens Juridiske Afdeling (*men selvfølgelig ikke kan varetage formandskabet i foreningen, denne post tilfalder befolkningen, og det er i dag en kvinde, der er valgt*) er sammen med de andre medlemmer garanter for borgerstyret og for, at adgangen til vand og sanitet ved søen ikke overgår til rent kommercielle vilkår.

Nokoué-projektet er et bevis på, at de mest udstødte selv er i stand til at samle deres ressourcer (*endog svage*) for at sikre de fælles goder.

Stor interesse for rent vand, da projektets første vandtårn blev indviet
(foto: Emmaus International)

Hvad angår spørgsmålet om en næste "Notesblok"¹ om emnet "vand som fælles gode", er det en beslutning, som må tages af Emmaus Internationals repræsentantskab ud fra, hvad der er tid og råd til.

¹ En "Notesblok" er i Emmaus Internationals sammenhæng en samling dokumenter, bestående af løse ark i et kartoncharterque. Emmaus International har foreløbig udarbejdet notesblokke (= Bloc-Notes) om forsendelse af containere og om migration. I nr. 114 af Projekt & Kultur bringer vi en oversættelse af nogle sider fra sidstnævnte – med argumenter for og imod fri bevægelighed for mennesker.

5. august 2012: 100-året for Abbé Pierres fødsel

- den officielle pressemeddelelse fra Emmaus International, udsendt på fransk, engelsk og spansk
- oversat fra den engelske udgave af Kristian Katholm Olsen

Pressemeddelelse

Montreuil, 1. august 2012

*Emmaus International har 327
medlemsgrupper i 37 lande
i Afrika, Amerika, Asien og Europa,
som arbejder med*

- *lokalt at starte økonomiske aktiviteter
op med de mest marginaliserede i
samfundet for at arbejde for
adgangen til fundamentale
rettigheder for alle*
- *sammen igennem kollektiv handling
at vise, at der er internationale
alternativer til uretfærdige
situationer.*

Kontakt:

Jean Rousseau
j.rousseau@emmaus-
international.org
+ 33 (0)1 41 58 25 50

www.emmaus-international.org

Den 5. august er 100-året for Henri Grouès' fødsel. Han er bedre kendt under navnet Abbé Pierre.

Som kapucinerpræst, deltager i den franske modstandskamp, medlem af parlamentet og grundlægger af Emmaus i 1949 forbandt Abbé Pierre sit navn med de mest storslåede kampe gennem det 20. århundrede som tilhænger af den samvittighedsfulde protest, imod sult og for ligeværdig handel, for demokrati i Afrika og imod fattigdom, udstødelse og andenrangs boligforhold over hele verden.

Abbé Pierre levede som en fri mand, tro mod sine overbevisninger, som han førte ud i praksis, og som formede hans tro i løbet af et liv helliget til andre mennesker.

Gennem hans eget eksempel ved både at være tæt på de svageste mennesker i samfundet og på dem, der var ved magten, gjorde Abbé Pierre det muligt for os at forstå, at vi alle er ansvarlige for planetens problemer og uretfærdigheden, der trives på den, men også for de gode, kammeratlige uselviske ting vi kan gøre.

I Frankrig og over hele verden fortsætter Abbé Pierre med at inspirere både dem, som kæmper for anstændighed og for adgang til fundamentale rettigheder for alle og Emmaus-bevægelsen selv, som nu arbejder i 37 lande på tværs af fire kontinenter.

Talrige begivenheder finder sted igennem jubilæumsåret, værd at bemærke er især åbningen af Center for Abbé og Emmaus i Esteville nær Rouen i Frankrig, hvor Abbé Pierre er begravet, og hvor en hyldest vil blive givet til ham den 5. august.

afsender: Genvej til Udvikling, Skovvej 24, 9510 Arden.

B

